

բազմաթիւ մկկիթք և աւերակք և աւատական հին դղեկի մի ֆնացորդք։ Այժմ՝ արդէն քաղաքիս անունն համաշխարհական դարձած է իւր նաւթի անսպառ ճոխութեան համար, որով լի է այս կողմանց գրեթէ բովանդակ գետինն։

Ինչ որ կը տեսնուի՝ նաւթի այս անշափ առատութիւնն՝ սերտ յարաբերութեան մէջ է գետնոյն հրաբոխային կազմութեան հետ։ Որով շատ տեղեր գետինն նաւթային գոլորշիք գուրս կը թողու։ Իսկ բնակիչք՝ որ յամենայնի խնայող են, կամ թէ ըսել ամէն բան օգտակար կ'ուզեն ընել, կը ջնան զայնս իրենց լուսաւորութեան գործածել՝ անցընելով կաւէ թրծուն խողովակաց միջեւ։ Այս գոլորշիք բոցոյ մերձաւորութեամբ իսկոյն կը վառին, իսկ շիջուցանելու համար՝ թեթեւ փշուրմն այլ բաւական է։ — Ծանօթ են Յագուրի շրջակայք՝ հօն հանդիպած լուսոյ անսովոր խաղերով, որ գետնի

և նոյն իսկ մերձաւոր ծովուն երեսին վրայ կը կատարուին։ Որոց անտարակոյս պատճառն է նաւթի գոլորշեաց ինքնաբերաբար վառումն։ Այսօրինակ երեւոյթք աւելի շատ կը լինին՝ երբ օդն արդէն խոնաւութեամբ լցուած է, և յաճախ այնպիսի ժամանակ լոյսն մինչեւ յամպս կը բարձրանայ։ Երբեմն այդ հատուած հատուած լոյսեր կը սկըսին դաշտերու մէջ թափառիլ, նման՝ ճախնային, խոնաւ և գործարանաւոր մնացուածովք լի տեղեաց վրայ կամ գերեզմանոցաց մէջ մութ գիշերաց ժամանակ երեւցած լուսափայլութեանց, սարսափահար ընելով տեղացի մարդ և անասուն։ Սակայն այս լուսաւոր երեւոյթքս գիշերոյ մինչեւ չորրորդ ժամն կը տեսնեն։ Երբեմն այլ նախ կ'անհերեւութանան և ապա յանկրծ կ'ովկասու լերանց ծայրերու վրայ կ'երեւին, ընծայելով ազդու և զարմանալի տեսարան։

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐ ԱԿՈՒԹԻՒՆ

Խմբագրատունն ստացաւ շնորհակալութեամբ հետեւեալ գրեւեղք

1. Հայք յԵղիսաբեքոշպոլիս Դրանսիոյն, Վիեննա, Միսիթարեան Տպարան 1893 գրեց Հ. Գրիգոր Վ. Գովրիկեան։

Այս գործիս մէջ խնամքով հաւաքեր, գասաւորներ և լուսարաններ է գիտնական հեղինակս հայ գաղթականութեան վերաբերեալ պաշտօնական գրութիւնները, որոնք մեծ լոյս կը սփռեն Դրանսիոյնիոյ ազգայնոց 1680—1779 ժամանակամիջոցի քաղաքական, նիւթական, մոռաւոր և կրօնական կացութեան վրայ։ Իբրեւ ի հայելոյ պատկերացած կը տեսնենք նախ բաղդաւորութեան և անբաղդու-

թեան հոսանքներէն մղուած հայ ժողովրդեան այս օտար երկրումն դալն և կրած խեղճութիւնները, ապա տոկունութեամբ և իմաստուն ձեռնբերիցութեամբ ոտն առ ոտն յառաջելը, և առանձին վարչութեան հասնիլը։ Անոնց հաստատած իմաստուն օրէնքներն, ընտանի կենցաղն և սովորոյթք, վաճառականական ճարտարութիւնքն և օտարաց գէմ տարած երկար պայքարներն և յաղթանակներն այլովք հանգերձ՝ զարմանաց հետ ուրախութեամբ ևս կը լեցնեն ազգասիրաց սրտերը, և կ'ընծայեն մասնագիտաց՝ մի մի ազգագրական, օրէնագիտական և լե-

զուաբանական ուսումնասիրելիք կա-
րեոր նիւթեր:

Այս օգտաշատ գրութեան մեր ըն-
թերցողաց ուշադրութեան յանձնած
ժամանակ, կը փափաքէինք մէկ կող-
մէն, որ բազմադիւն հեղինակը հա-
ճէր 1779 էն մինչև մեր օրեր եղած
պատմութիւնն ևս ի գրի առնուլ. միև
կողմէն ալ կը յուսանք, թէ՛ ուրիշներ
ևս այս բարի օրինակին հետևելով, ու-
րիշ երկրաց հայ գաղթականութեանց

յիշատակարաններն ևս այս ոճովս կը
հաւաքեն:

2. Gründung des Bagratidenreiches
durch Aschot Bagratuni, Berlin 1893.
von H. Daghabaschean.

Իմաստասիրութեան վկայականն ըն-
դունելու համար գրութեան մ'է, բայց
հեղինակը լաւ կերպով ուսումնասիրած
է իւր առաջեղեալ նիւթը, և նոր կար-
ծիքներ յայնտած, զորս կը յանձնենք
մեր ընթերցասիրաց:

Յ Ա Ն Ա

Հին հաւատք Հայոց. — Գլխ. Գ. — Բնապաշտոնքիւն. — Գ. Զոռ, Զրային հրէշք,	
Օգերեշոյքք. — Գ. Ծառոց պաշտօն, և Աղրարական բոյսք	145
Հայ լեզուի Ուսումնս յԵւրոպա	153
Հայկական Բուսաբառութիւն	161
Ողբք մեծի ուրբանին ի Ներսիսէ Կանողիկոսէ Հայոց	166
Արարատ (ուղեգրական)	168
Գեղարուեստ. — Նախնական հռոման ձարտարապետոյքիւն	172
Քրոնիկեան Յուցահանդէս ի Շիգակո	177
Իշխանաց կղզիք	178
Լուսնթագ	180
Ժամանակագրութիւն Ս. Գրոց ըստ հայկեան շրջանի	184
ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆՔ. — Ա. Աստուած	188
Ա. ստեփան Մամիկոնեան	189
Ինչու համար	189
ԳԻՏԱԿԱՆ. — Թուլուն մարդ. 190. — Դրախտ վարդենեաց	190
Նոր հրատարակութիւն	191

